

GHEORGHE SIMON

(1950-2021)

Remus-Valeriu Giorgioni

Inițiere în arta cunoașterii poetice

Ars docendi. Ortoepie și Ortopedie. Artă de a învăța presupune mai întâi artă de a scrie și artă de a citi. Concomitente, cele două inițieri nu pot fi despărțite. Ambele fiind la fel de primejdioase, dacă nu sunt însușite în litera și în duhul lor, fără a le stâlci, fără a le altera înțelesul inerent. Meșteșug sau îndemânare, arta scrierii presupune stăpânire de sine, acomodare la condiții vitrege și bună mânăuire a uneltelor bine îngrijite, *stiluri*, pentru a nu vitregi corpul literei de a-și arăta chipul oglindirii vii pe pagina albă a creației neîntrerupte. Așa procedeză și ne inițiază poetul Remus-Valeriu Giorgioni în cea mai recentă carte a sa, cu un titlu provocator, **Scandal în colonia de scribi**, publicată la Editura Junimea, Colecția *Cantos*, 2020. Artă de a scrie, de a copia, de a caligrafia, sunt tot atâtea căi de cunoaștere primară, a învățării și a inițierii în cea mai tainică și severă dintre toate artele liberale, artă poetică. Urmare a inițierii, ucenicul scrib, *omul-de-trestie*, va caligrafia fiecare literă ca pe un chip viu, cu amprente și acolade, cu raze vii, cum până atunci nimic nu ar fi existat, nimic nu s-ar fi arătat, cum ar desțeleni ceva ce până atunci nu a cunoscut mâna omului cultivat: *Între mine și omul-de-trestie se perindă/ mari întinderi de timp și*

nisip/ clădite în clăi de depozite sacre/ El, scriitorul și arhivarul – scrib nobil, iar nu/ un sclav oarecare/ după atâtea ore de lucru, de învățare aiurea/ în jurul mesei de scris-și-citit/ se simte stors și zdrobit el însuși/ ca un papirus bine bătut, pregătit/ mai bate și el câmpii cu grație/ pe suprafețele-ntinse, desțelenite/ ale istoriei literare. (Omul-de-trestie)

Stiluri, arabescuri și miniaturi. La început, puterea cuvântului era creatoare, cuceritoare de spațiu și triumfătoare asupra trecerii timpului. Era suficientă zicerea, glăsuirea și toate se întruchipau ca din nimic. Imediat ce s-au risipit zorii, omul a rămas în lumină cu umbra sa mișcătoare, după rotiri și rostiri pe care mai apoi a vrut să le fixeze cumva, numai că lipsea suportul unei însemnări, adevărea unei cunoașteri, îndemânarea de a mobiliza semnele și reperatele, în așa fel ca trecerea prin viață să nu mai fie fără de urmă, cu reminiscențe fragile, ci, imobilizate, imortalizate în figuri statice, cu recurente recunoașteri în dinamica unei citiri cu voce tare. Urmarea e cum nu se poate mai fascinantă. Dumnezeu Creatorul i-a daruit omului spre folosință ofranda eternei mirări de a auzi glasul ceresc și de a vedea ceea ce privirea nu putea atinge, de neatinsul, indicibilul: *Era pe vremea când eu, caligraful Valeriu/ botezat Grămătiq/ fui numit imbrohor – trimis special la Înalta Poartă// Mi se pasau tot soiul de misii/ Însemnam – consemnam – adnotam/ cam tot ce se-ntâmpla în cântălărie/ și în întreaga Împărăție// Iar uneori când începeam a transcrie/ documente oficiale apostile/ printre copii mai scăpam câte-o poezie// Am învățat punctuația eu, Diacul Valeriu/ zis Grămătiq/ și niscăi ortografie/ Dar zilnic îmoiedicându-mă/ de litere boante, vorbe strâmbe,/ picioare metrice șchioape/ mă trezii într-o zi la ortopedie. (Oda Caligrafului Grămătiq)*

Spre surprinderea omului, darul și harul de a da nume lucrurilor și ființelor s-a dovedit a fi una din cele mai trainice viețuiri, de a nu se hrăni omul doar cu aerul rostirii, al inspirării și respirării, ci și cu artă vederii celor nevăzute, înscrise în chiar alfabetul mut al cunoașterii celor ascunse. În felul acesta al ordinii și ordonării, litera a prins viață și s-a ales cu înțeles ascuns, prin folosire și prin tâlcuire, încât același cuvânt își putea schimba destinația, imediat ce își schimba fața, un singur semn stingher sau nelalocul lui având puterea de a deturna întreg sistemul stelar

de semne cerești. Numirea e semn distinctiv pentru om, numai numele lui Dumnezeu rămâne ascuns, de nepătruns, și nimeni nu l-ar putea cuprinde într-un nume, cum nu e posibil să dai nume vieții neîntreprute. Asta înseamnă că numele e și înșelător, pe cât numește, tot pe atât ascunde.

Pentru a fi artă, artă a cuvântului, litera, semnul, prin învecinare și rostire prin vocale, va fi calea cea mai scurtă și mai severă spre o cunoaștere fără echivocuri, fără de smintire. Cum am citi întâia oară un cuvânt scris odinioară, cum am auzi foșnetul unui sunet, adierea unei mângâieri, aceasta e arta cunoașterii poetice, întruchipare a uimirii, întrupare a mirării de a fi, a creației, aurora a trezirii, cunună a luminii neînserate. Puțini ajung să priceapă această nemai-pomenită artă a cunoașterii, una din celel mai tainice inițieri în arta cuvântului, a cuvântului ziditor, creator.

Ars scribendi. Logografie și Logopatie. A doua secțiune a cărții de poeme e dedicată artei de a scrie, de a crea, de a poetiza, fiind una la fel de gravă și de severă ca arta domniei și a puterniciei, oricând fiind susceptibilă de erori, de lacune, de ezitări, denaturări și de alte maladii ale scripturii de fiecare zi: *Încercând să re-scrie istoria patriei s-o refacă/ din străvechi terfeloage, legende și cronici,/ Scribul nostru se trezi într-o zi logoreic/ Atunci îi angajară un logoped/ din țara lui Dante:/ Unul care să stea de vorbă cu el ore în șir/ încercând să-i corecteze pronunția/ și exprimările nefericit redundante/ - jalnice, sau de-a dreptul jenante. (Despre logopatia logografilor autohtoni)*

Grai și Rai. Dedicat Poetului Lucian Vasiliu, **robul Stihurgos**, într-un poem de largă respirație, Remus-Valeriu Giorgioni se întrece pe sine, reușind performanța de a da expresie celei mai fragile dintre arte, regina artelor, poezia, prin revelația cuvântului, în toată amploarea și dinamica unei retorici, din care răsare Figura poetică a Creatorului în stare de genuină tâlcuire, de scriere, de compunere, de zidire vie, cu amprente și raze de lumină a Cuvântului dintâi, a unei Scripturi sacre, de biruire asupra aceea ce nu se cuprinde în cuvânt, ci, în rostirea sfântă a luminii, a însuflețirii literei din magma tăcerii și din mușenia tainei: *Iar graiul însuși e o ființă (fără trup însă de trebuință) vremelnică și - cu totul - părelnică ființă/ de soi cum se află pe lume doar doi: eu și tu/*

cititorule!// Stihurgos e ca un pom fructifer, cel lădat, dar fără roade/ el întocmește un soi de hronic-sau-hronograf cu iz de psaltire// Iar dacă nu de mult altădată se făcea vinovat de păcatul gurii (cel ascuns în cuvinte) în pofida/ Scripturii la închipuiri deșănțate adăugând fapte/ necugetate: poeziri minunate// că pe lumea asta/ se știe toate trec în moarte sau pe hârtie (Stihurgos, robul romantic)

Stihie stihuitoare, Marea. În ultima secțiune a cărții, dedicată Mării, ca metaforă cognitivă și metonimie a sufletului omului, prin neliniștea și zbuțumul ei, prin atâtea învățături sacre și umane, prin parabole și alegorii, încât doar sufletul omului ar putea citi în abisul ei, prin pescuire minunată și prin arta cunoașterii poetice. După ce a despărțit apele de uscat, Marea e lacrima lui Dumnezeu în care se reflectă cerul, fiind la fel de pătruns de o nostalgie a clipei dintâi când toate erau una și una erau toate: *Ochiul mării curgând în sus și vărsându-se/ ca-ntr-o mare mai mare/ în Ochiul lui Dumnezeu. (Oceanul și Dumnezeu. Oda înfricoșării terestre)*

În arcele ei interioare, în ritmul valurilor și în dinamica luminii răsfrântă asupra chipului ei pururi tânăr, mișcător și unduitor, marea e o artă poetică măiastră, neîntrecută, oricâte oglindiri și încercări de a-i surprinde taina au fost doar dibuiri, rătăcirii și aprige pierzării, agonice căutări și întoarceri cu sufletul gol, cu mintea deșartă, marea nu minte, marea nu iartă: *Eternă fiind, marea are și ea/ un suflu atemporal/ cu un adaos suav de melos livresc/ Reverie speculativă în registru dantesc./ (Vânt din pupa pe o Mare melodică. Paralogismele vântului)*

Element primordial, apa vieții face ca geneza să nu-și întrerupă înnoirea, să-și lărgească necuprinderea, să ne încante prin oglindiri ale chipului ei, în eternă schimbare. De la Homer, poetul sever, și până la arta cunoașterii poetice pe care ne-o propune Remus-Valeriu Giorgioni, peregrinând și explorând abisul unei mări interioare, mai cuceritoare și mai neliniștitoare decât orice călătorie, decât orice navigare, ne minunăm de virtuțile cuvântului și de revelațiile poetice, la îndemână: *Poezia are, de la Homer încoace/ o singură obsesie: Marea/ Poeții ei - singurii veritabili, de-aceea/ li se permite să practice/ îndeletnicirea aceea/ din preajma zeilor, pe Olimp// Cum apare privirilor noastre/ și cum se mișcă-ntre*

maluri de la obârșii/ mereu și mereu înspre seară: Cel
ce-o privește, o vede întotdeauna/ pentru întâia oară.
(Marea și Borges)

Temerar explorator și tenace tâlcuitor, Remus-Valeriu Giorgioni dedică trei Ode, celor trei mari și celebre figuri ale creației, ca exerciții de îndemânare, de inițiere în arta scrierii, *Odă Caligrafului Grămătiq*, apoi, de aplicare și de îndemânare, în arta poetică și în practica scrisului a logografilor din *Colonia de scribi*, sub atenta veghere a Marelui Retor, pentru a-i vindeca de *aiurării*, de patimi și de logopatii pe cei care nu au ajuns în *Poiana Poemei*, unde erau inițiați în arta retoricii sacre. Ultima Odă e dedicată Mării, o *Thalasogeneză*, ca elogiu adus elementului primordial al vieții: apa și arcanele ei subterane, prin alegorii și metonimii, care să fie expresii ale agoniei umane, în pragul ultim, al ultimei clipe spre stingere. În aceste poeme marine, Poetul Remus-Valeriu Giorgioni ne sugerează bucuria și fericirea omului de a fi biruitor, în acord de oglindire și de cumpănire, de mărire și slăvire a creației lui Dumnezeu, omul, în toată măreția și agonia de a înfrunta toate încercările la care e supus. Prin această artă poetică, benedictină, ca oglindire a abisului uman și a deșertăciunii de a număra fire de nisip sau de a culege stele, Remus-Valeriu Giorgioni e poetul cu virtuți lexicale excelente și cu înrudiri metafizice de o rară finețe și cu expresive unduiri gnomice.

